

LIBER XXVII.

I. FAUSTUS dixit : « Si natus non est Jesus, nec passus est : si autem passus est, ergo et natus est. Non vobis expedit, mihi credite, in his rebus consequentiam quærere naturæ; alioquin infirmabitur omnis vestra fides. Nam et vos Jesum ex virgine natum sine viri coïtu creditis, et si ex consequentibus priora probanda sunt, erit hoc falsum. Poterit enim et vobis responderi in hunc modum, quia si natus est ex foemina Jesus, ergo et seminatus ex viro est : si vero seminatus ex viro non est, ergo nec natus ex foemina est. Potuit autem, ut vos creditis, nasci non satus : quare ergo non potuerit et pati non partus? »

II. Augustinus respondit : Nemo tibi proponit quod tibi proponis, nisi imperitus quem decipis, non instructus a quo convinceris. Nam Jesus et nasci potuit non satus, et pati non partus : sed unum horum voluit, alterum noluit. Nasci enim non satus voluit, pati autem non partus noluit : quia partus est passus. Dicis mihi : Unde scis? Quia hoc in Evangelio veritatis lego. Si autem tibi dicam : Unde scis ista quæ dicis : Manichæi mihi opponis auctoritatem, et dicis esse in Evangelio falsitatem. Ego autem Manichæo ista dicenti non crederem, nec si non mihi Christum mentitum esse laudaret. Quod quidem in Christo non invenit, sed quid ipse diligit prodit.

LIBER XXVIII.

I. FAUSTUS dixit : « Sed non poterat mori, nisi natus esset. Et ego respondeo : Nec nasci poterat, nisi Deus non esset : aut si potuit et Deus esse et nasci, quare non et non nasci potuerit et mori? Vides ergo utile satis non esse, in his consequentiam quærere, aut argumentis anniti, cum de rebus agitur quæ pertineant ad Jesum. Sed quærendum potius est, quid ipse de se, quidve Apostoli sui de eodem prædicarint. Ipsaque adeo pertractanda genealogia est, et videndum si sibi conyeniat, non ex conjectura passionis, nativitatis ejus exquirere veritatem : quia et pati non natus potuit, et natus minime pati; præsertim ipsis vobis fatentibus Deo esse impossibile nihil : quod erit et ipsum falsum, si hoc constiterit non potuisse mori non natum. »

II. Augustinus respondit : Iterum ac sæpe tibi proponis, quod non audis ab eis a quibus confutaris. Nemo tibi dicit : Non poterat mori, nisi natus esset : quia mortuus est Adam, quamvis natus non fuisset. Sed dicitur tibi : Natus est, quia hoc sanctum Evangelium, non nescio quis hæreticus loquitur : mortuus est, quia hoc in sancto Evangelio, non in libro alicujus hæretici legitur. Sed tu qui prohibes argumentari, cum de rebus agitur quæ pertinent ad Jesum, et quærendum censes quid ipse de se, quidve Apostoli sui de eodem prædicarint, cum cœpero Matthæi Evangelium recitare Apostoli ejus¹, ubi narratio nativitatis ejus tota

¹ Matth. 1, 18.

contexitur, continuo dices illam narrationem non esse Matthæi, quam Matthæi esset dicit universa Ecclesia, ab apostolicis sedibus usque ad præsentis episcopos certa successione perducta. Tu mihi quid contra lecturus es? Aliquem forte librum Manichæi, ubi Jesus negatur esse natus ex virgine. Sicut ergo ego credo illum librum esse Manichæi, quoniam ex ipso tempore quo Manichæus vivebat in carne, per discipulos ejus certa successione præpositorum vestrorum ad vestra usque tempora custoditus atque perductus est; sic et istum librum credite esse Matthæi, quem ex illo tempore quo Matthæus ipse in carne vixit, non interrupta serie temporum Ecclesia certa connexionis successione usque ad tempora ista perduxit. Et dic mihi, cujus libro potius credere debeamus, ejus-ne Apostoli, qui Christo, cum adhuc in terra esset, adhæserat, an nescio cujus Persæ, qui tanto post natus est? Sed alium forte proferes librum, qui nomen habeat alicujus Apostoli, quem a Christo constat electum, et ibi Christum natum ex Maria non esse lecturus es. Cum ergo necesse sit alterum horum librorum esse mendacem, cui nos potius censes fidem accommodare debere? Ei-ne quem illa Ecclesia ab ipso Christo inchoata et per Apostolos provecta certa successionum serie usque ad hæc tempora, totò terrarum orbe dilatata, ab initio traditum et conservatum agnoscit atque approbat, an ei quem eadem Ecclesia incognitum reprobatur, cum etiam proferatur ab hominibus ita veracibus, ut Christum laudent esse mentitum?

III. Hic dicturus es: Genealogia ipsa consideretur duorum Evangelii librorum, utrum sibi conveniat. Jam hinc alibi in hoc opere diximus¹, quod dicendum fuit. Neque enim vos movet, nisi quemadmodum duos patres potuerit habere Joseph. Quod si cogitantibus non occurrisset unus

¹ Vide supra, lib. III, cap. 3.

qui genuit, alius qui adoptavit, nec sic facile debuistis adversus tantam auctoritatem præproperam proferre sententiam: nunc vero si vel admoniti cogitatis quam hoc fieri potuerit, Evangelio simpliciter credite, et vos potius tam male ac perverse argumentari desistite.

IV. Quod autem putat quærendum esse Faustus, quid de se Jesus ipse prædicaverit: cui non justum videatur? Sed numquid hoc sciri potest, nisi Discipulis ejus narrantibus? Quibus si non creditur annuntiantibus quod de virgine natus sit, quomodo eis fides habebitur annuntiantibus quid de se ipse prædicaverit? Si enim prolatae fuerint aliquæ litteræ, quæ nullo alio narrante ipsius proprie Christi esse dicantur; unde fieri poterat, ut si vere ipsius essent, non legerentur, non acciperentur, non præcipuo culmine auctoritatis eminent in ejus Ecclesia, quæ ab ipso per Apostolos succedentibus sibimet episcopis, usque ad hæc tempora propagata dilatatur; multis in ea jam completis, quæ ante prædicta sunt, et usque in finem quæ restant, sine dubio futuris atque venturis? Quia et illæ litteræ si proferrentur, utique considerandum erat a quibus proferrentur. Si ab ipso, illis primitus sine dubio proferri potuerunt, qui tunc eidem cohærebant, et per illos etiam ad alios pervenire. Quod si factum esset, per illas quas commemoravi præpositorum et populorum successiones confirmatissima auctoritate clarescerent. Quis est ergo tam demens, qui hodie credat esse epistolam Christi quam protulerit Manichæus, et non credat facta vel dicta esse Christi quæ scripsit Matthæus? aut si etiam de Matthæo utrum ipse ista scripserit dubitat, de ipso quoque Matthæo non potius id credat, quod invenit in Ecclesia, quæ ab ipsius Matthæi temporibus usque ad hoc tempus certa successionum serie declaratur; et credat nescio cui ex transverso de Perside post ducentos vel amplius annos

venienti, et suadenti ut illi potius quid Christus dixerit feceritque credatur: cum ipse apostolus Paulus post ascensionem Domini de cœlo vocatus¹, si non inveniret in carne Apostolos, quibus communicando et cum quibus conferendo Evangelium, ejusdem societatis esse appareret, Ecclesia illi omnino non crederet? Sed cum cognovisset eum hoc annuntiantem, quod etiam illi annuntiabant, et in eorum communione atque unitate viventem, accedentibus etiam per eum talibus signis, qualia et illi operabantur; ita, eum Domino commendante, meruit auctoritatem, ut verba illius hodie sic audiantur in Ecclesia, tanquam in illo Christus², sicut ipse verissime dixit, locutus audiatur. Et putat Manichæus credi sibi debere ab Ecclesia Christi, loquenti contra Scripturas, tanta et tam ordinata auctoritate firmatas: per quas ei præcipue commendatum est, ut quisquis illi annuntiaverit præter quam quod accepit, anathema sit³.

V. Sed rationem, inquit, profero, qua demonstram Scripturis illis non esse credendum. Certe non argumentaris? Et tamen in ipsa quoque argumentatione superaris. Ad hoc enim redigitur omnis argumentatio tua, ut ad extremum credat anima, ideo se in hoc mundo esse miseram, quia miseria sua Deo suo subvenit, ne ille regno privaretur: ejusque naturam atque substantiam usque adeo esse mutabilem, corruptibilem, violabilem, coinquinabilem, ut pars ejus quædam nec mundari valeat, et ab ipso, qui eam sciens innocentem de suis visceribus, nihilque apud se peccantem, tantæ contaminationi permiscuit, æterno globi supplicio puniatur. Iste finis est omnium argumentationum fabularumque vestrarum: quarum utinam sit execrandas blasphemias credere ac dicere desinat. Sed ex

¹ Act. ix, 5. — ² 2 Cor. xiii, 12. — ³ Gal. i, 8.

ipsis, inquit, litteris probo, quam eis non ubique credendum sit, quoniam contraria sibi loquuntur. Cur non ergo dicis potius nusquam eis esse credendum, tanquam inconstantibus seseque impugnantibus testibus? Sed hoc, inquit, eligo, quod consentaneum video veritati. Cui veritati? Fabulæ scilicet tuæ, habenti in capite bellum Dei, in medio contaminationem Dei, in fine damnationem Dei. Et nusquam, inquit, creditur litteris sibimet adversis atque contrariis. Sed ideo tibi hoc videtur quia non intelligis: nam et quidquid protulisti quod tale videretur, demonstratum est quam non intelligas; et quidquid protuleris, demonstrabitur. Nulla ergo causa est, quare illis litteris tanta auctoritate præditis non credamus: et plane ista maxima causa est, cur eos qui aliud annuntiant anathememus.